

'Je kunt jongeren de ruimte geven om te experimenteren en zichzelf te ontwikkelen binnen een keet.' Foto's: plattelandjongeren.nl

De jongerenkeet: tussen verbieden en negeren

Jongerenketen op het platteland worden vaak in één adem genoemd met drankmisbruik, onveiligheid en verloedering. Overheden zijn dan ook vaak geneigd keten repressief te benaderen. Maar keten hebben ook een functie als ontmoetingspunt, symbool van verbondenheid met de streek én een plek waar jongeren zich kunnen ontwikkelen. Op 28 januari bespraken beleidsmedewerkers van gemeenten en jongerenwerkers hoe je op een verantwoorde manier aan kunt sluiten bij de waarde van jongerenketen.

Keten, hokken, caravans en schuren: dé plekken waar veel jongeren op het platteland afspreken om elkaar te ontmoeten en samen een biertje te drinken. Tegelijkertijd zijn sommige keten illegale bouwsels, waar illegale piratenzenders draaien en sprake is van geluidshinder of vandalistisch gedrag.

Gemeenten zitten dus in een lastig parket. Gemeentebestuurders zijn het over twee dingen eens: een keet heeft een sociale functie en commerciële keten moeten gesloten worden. De meeste keten in Nederland zijn echter "buurketen": schuren, caravans of hokken waar jongeren

samenkomen en hun consumpties via een pot of streeplijst afrekenen tegen kostprijs. Moet je die dan dus maar met rust laten? Dat lijkt niet de meest verstandige benadering. Veel keten voldoen niet aan gemeentelijke bouw- en brandveiligheidsvoorschriften. Bovendien willen gemeenten het drankgebruik

onder jongeren ontmoedigen. En dan is er nog de Koninklijke Horeca Nederland die, vanwege oneerlijke concurrentie, er bij gemeenten op aandringt dat zij “handhaven” en dus keten sluiten.

Rijk wil keten sluiten

In 2010 presenteerde het Rijk een handleiding voor gemeenten over het ketenbeleid, gericht om buurtketen te sluiten of op termijn terug te brengen tot “huiskamerketen”: een kleine groep vrienden die bij elkaar komt in het huis van een van de groepsleden. Beleidsmedewerkers, jongerenwerkers en jongeren vragen zich tijdens de bijeenkomst af hoe realistisch en effectief deze ambitie is. Cultuurgeograaf Koen Salemink deed als masterstudent onderzoek naar jongerenketen in Noordoost Twente. Salemink, zelf keetbezoeker, ergerde zich aan het beeld dat demediaschetsenvandezogenaamde zuipketen: illegale hokken, waar achtergebleven plattelandjongeren zich een coma zuipen. ‘De basis van een keet is een groep vrienden die samen activiteiten ontplooiën. Samen bier drinken is daar maar een onderdeel van.’ Salemink stelt verder dat overmatig drinken een probleem is dat onder de hele jeugd speelt, en zeker niet alleen onder keetbezoekers. ‘Maar het is wel makkelijk om de beleidsaandacht daarop te focussen, want het is een fysieke plek binnen de gemeente waar jongeren samenkomen.’ Salemink ontkent de keerzijde van keten niet, maar pleit ervoor om de teugels langzaam aan te trekken, in dialoog met de jongeren. ‘Als gemeente moet je het kat-en-muis spel meespelen. Neem de jongeren hun ontwikkelruimte niet af.’ Zo’n dialoog kun je bijvoorbeeld aangaan via het programma Keetkeur, zo vertelt Jeske de Kort van Plattelandsjongeren.nl. ‘Wij trainen jongeren die zelf (voormalig) keetbezoeker zijn en zetten hen op vrijwillige basis in als jongerenadviseur. Ze leggen contact met en tussen de keten, gemeente, lokaal jongerenwerk, brandweer en omwonenden.’ Een belangrijk resultaat is het opstellen van huisregels, over bijvoorbeeld openingstijden, drankgebruik en tegengaan van overlast.

Keten United

Gemeenten blijken het keetvraagstuk op verschillende manieren te benaderen. Geert Tijms, beleidsmedewerker Samenleving bij de gemeente De Wolden: ‘Wij zijn met het programma Keten United begonnen nadat een buurgemeente koos voor een verbod. Daar kwam zulke slechte respons op vanuit inwoners en media, dat we besloten dat we dat toch vooral niet wilden. Sommige gemeenten werken met een gedoogbeschikking, maar dat is juridisch niet houdbaar.

Jeske de Kort van Plattelandsjongeren.nl en Keetkeur: ‘Wij trainen jongeren die zelf (voormalig) keetbezoeker zijn en zetten hen op vrijwillige basis in als jongerenadviseur.’

We hebben uiteindelijk gekozen voor certificering.’ De Wolden had, verspreid over vijf kernen, zo’n 35 keten toen Keten United begon in 2007. Tijms: ‘Om jaarlijks een certificaat te behalen moeten keten “huisregels” opstellen. Dat kan gaan over openingstijden, aantallen bezoekers, brandveiligheid en het voorkomen van alcoholmisbruik.’

‘De jongeren moeten samen met hun ouders verplicht een alcohol-voorlichting volgen van Verslavingszorg’

Zo moet de vrijwillige brandweer de keten keuren op minimale vereisten: een brandblusser, een nooduitgang. En de jongeren moeten samen met hun ouders verplicht een alcoholvoorlichting volgen van Verslavingszorg Noord-Nederland. Inmiddels hebben al twaalf keten een keurmerk, en de rest is in beeld, zo vertelt Dieuwertje Jansen, jongerenwerker in De Wolden, die Keten United uitvoert. ‘Ons contact met de jongeren is heel goed. We komen aangekondigd en onaangekondigd langs in de keten. Als iets niet volgens afspraak is, dan gaan we daarover in gesprek. We zeggen ook: in principe willen we jullie zoveel mogelijk met rust laten. Het is jullie plek. Maar zorg wel dat je het op orde hebt.’ Saskia Doek, beleidsmedewerker Jeugd bij de gemeente Weert, ziet wel wat in deze pragmatische aanpak. ‘In Weert staan we nog maar aan het begin van het keetbeleid. Het college volgt tot nu toe de lijn van het

Rijk: alle buurtketen ofwel sluiten, ofwel terugbrengen tot huiskamerkeet. Maar hoe doe je dat? Ik zie dat niet zomaar gebeuren.’

Actief contact zoeken

Deelnemers aan de themabijeenkomst zijn het er over eens: de aanpak die het Rijk voorstaat werkt niet goed in de plattelandsgemeenten. Grote, commerciële keten moeten bestreden worden, daarover geen discussie. Buurt- en huiskamerketen vragen echter om een andere benadering: niet sluiten of negeren, maar actief contact zoeken met jongeren en ouders. Stimuleer de jongeren om huisregels op te stellen en hun keet brandveilig te maken. Dagvoorzitter Rob Janmaat, van Netwerk Platteland, concludeert: ‘Onder de juiste randvoorwaarden kun je jongeren de ruimte geven om te experimenteren en zichzelf te ontwikkelen binnen een keet.’ En zo blijft het platteland ook een plek waar jongeren zich thuis kunnen voelen.

Jan Willem van de Maat en Kitty van den Hoek, MOVISIE / Netwerk Platteland

De themabijeenkomst “De waarde van jongerenketen” van 28 januari werd georganiseerd door MOVISIE, Plattelandsjongeren.nl en Netwerk Platteland. k.vandehoek@movisie.nl en j.vandemaat@movisie.nl